

Opmerkingen betreffende het Hervormingsprogramma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

17 maart 2016

Aanvrager	Minister-president Vervoort
Aanvraag ontvangen op	9 maart 2016
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie-Werkgelegenheid- Fiscaliteit-Financiën (uitgebreid tot alle leden)
Aanvraag behandeld op	14 maart 2016
Opmerkingen uitgebracht door de Plenaire zitting op	17 maart 2016

1 Aanhangigmaking

De Raad wordt binnen een krappe termijn verzocht om zijn opmerkingen te formuleren op het ontwerp van Brusselse bijdrage tot het Nationaal Hervormingsprogramma 2016, dat België aan de Europese Unie moet voorleggen.

In de context binnen dewelke zijn advies wordt gevraagd, kan de Raad het zich niet veroorloven om over te gaan tot een stelselmatige relevante analyse van elk hoofdstuk.

De hierna geformuleerde opmerkingen hebben dus een algemene draagwijdte en spitsen zich in hoofdzaak toe op de bijdragen van de Strategie 2025, die de sociale partners mee hebben ondertekend, tot het Hervormingsprogramma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; deze gedeelten werden in werkelijkheid « **voorbereid in overleg met de sociale partners** » en hebben betrekking op de materies die als gevolg van de zesde Staatshervorming werden geregionaliseerd.

2 Context

Elk jaar in april stelt België zijn Nationaal Hervormingsprogramma voor, waarin de nationale doelstellingen inzake tewerkstelling, economie en de sociale problematiek worden vastgesteld. Dit programma wordt in het kader van de tenuitvoerlegging van de **Strategie Europa 2020** aan alle leden gevraagd.

Het Nationaal Hervormingsprogramma bevat de structurele maatregelen die de federale Regering **en de Regeringen van Gewesten en Gemeenschappen** de voorbij 12 maanden hebben aangenomen. Deze maatregelen streven een dubbele doelstelling na :

1. « *beantwoorden aan de aanbevelingen die de Europese Raad in 2015 tot België heeft gericht¹, met name een grondige hervorming van de fiscaliteit en de arbeidsmarkt, tenlastename van de kosten van de vergrijzing, verbetering van de concurrentiekracht en vermindering van de emissies van broeikasgassen.*
2. *de doelstellingen behalen die in de Strategie Europa 2020 op het vlak van arbeid, O&O en innovatie, onderwijs en opleiding, energie en klimaat werden uitgedrukt en de sociale insluiting verzekeren ».*

In 2015 heeft de Brusselse Regering haar vastberadenheid bevestigd om de doelstellingen van de Strategie Europa 2020 te behalen :

1. De **tewerkstellingsgraad** van de bevolkingsgroep van 20 tot 64 jaar **van momenteel 69 % tot minstens 75 %** laten stijgen.
2. De doelstelling behalen om 3 % van het BBP in O&O te investeren, door **met name de investeringsvoorwaarden van de privésector in O&O te verbeteren en door een nieuwe indicator te ontwikkelen om innovatie op te volgen.**

---

¹ Aanbeveling van de Raad over het Nationale Hervormingsprogramma 2015 van België http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/csr2015_belgium_nl.pdf

3. **De emissies van broeikasgassen met minstens 20 % verminderen** ten opzichte van de niveaus van 1990 of met 30 % indien de omstandigheden het toelaten, het aandeel van hernieuwbare energie in ons eindverbruik van energie tot 20 % doen stijgen en onze energie-efficiëntie met 20 % vermeerderen.
4. **De graad van jongeren die de school vroegtijdig verlaten tot 10 % doen dalen, tegenover momenteel 15 %** en het aandeel van de bevolking tussen 30 en 34 jaar die een postsecundaire cursus hebben voltooid van 31 % tot minstens 40 % doen stijgen.
5. **Het aantal Europeanen dat onder de nationale armoederempels leeft met 25 % verminderen**, om zo 20 miljoen mensen uit de armoede te halen.

3 Opmerkingen

3.1 Algemene beschouwingen

De Raad waardeert het dat de Regering zich opnieuw tot hem richt inzake de Brusselse bijdrage tot het NHP, een traditie die ze sinds enkele jaren uit het oog was verloren.

De Raad verbaast zich over de formulering op bladzijde 2, « *het werd voorbereid in overleg met de sociale partners* ». Het ontwerp van Hervormingsprogramma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd immers enkel ter « opmerkingen » aan de Raad voorgelegd, en dit binnen een vrij korte termijn. Ongetwijfeld moet men verstaan dat het overleg waarvan sprake is, betrekking heeft op de Strategie 2025, die in de maatregelen van het Hervormingsprogramma terug te vinden is en die wel degelijk in overleg met de sociale partners werd aangenomen, wat niet het geval is geweest voor andere maatregelen, zoals het nieuwe Gewestelijke Innovatieplan 2015-2020 en het Gewestelijk plan voor circulaire economie, waarvoor men zich niet tot de sociale partners heeft gericht. **De Raad** herhaalt zijn betrokkenheid bij de Beleidswerpen van de Strategie 2025 en de vijf « samenwerkingsgebieden » met de Regering : de uitvoering van de zesde Staatshervorming, de uitvoering van de Jongerenwaarborg, de versterking van het gekruist beleid tewerkstelling-opleiding, de versterking van de beroepsopleiding en de promotie van duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling. Hieraan dient men de globale beleidswerf van de gewestelijke fiscaliteit toe te voegen, die een specifieke prioriteit is (« samenwerking » rond de volledige hervorming en niet alleen rond wat er in de Strategie 2025 wordt voorgesteld).

Over het algemeen heeft **de Raad** vragen bij het belang om plannen of maatregelen te vermelden die van verschillende jaren terug dateren. Zoals in de « context » ervan werd herhaald, bestaat het opzet van het Programma er immers in om de structurele maatregelen te overlopen die de federale Regering en de Regeringen van Gewesten en Gemeenschappen de voorbije 12 maanden hebben aangenomen. **De Raad** stelt voor om enkel de nieuwe plannen of maatregelen te vermelden, of deze waarin de voorbije 12 maanden vooruitgang in de uitvoering ervan werd geboekt. In dat opzicht merkt hij op dat bepaalde cijfers, zoals deze inzake fiscale hervorming, voor dit Hervormingsprogramma 2016 niet werden bijgewerkt.

Bovendien betreurt **de Raad** het dat de geboekte vooruitgang niet beter werd becijferd ten aanzien van de doelstellingen van Europa 2020, waarvoor het BHG zich heeft geëngageerd.

3.2 Bijzondere beschouwingen

3.2.1 Economie en tewerkstelling

3.2.1.1 De Grootstedelijke gemeenschap

Op bladzijde 17 plaatst **de Raad** het volgende op de voorgrond : « *het uitbouwen van de actie van de toekomstige grootstedelijke gemeenschap op het vlak van economie en werkgelegenheid, in het bijzonder door een versterking van de mobiliteit van werknemers en de coördinatie van de economische en logistieke activiteitsgebieden* ». Eens te meer dringt hij erop aan dat het belangrijk is om rekening te houden met de grootstedelijke zone, die een structurerend referentiekader voor alle beleidsvoeringen van het Brussels Gewest moet zijn, zonder dat er echter een specifieke benadering voor het Gewest noodzakelijk is.

3.2.1.2 De Jongerenwaarborg

De Raad steunt de Brusselse voorziening van de Jongerenwaarborg, op bladzijde 10, die jongeren van 15 tot minder dan 25 jaar beoogt en ertoe strekt om hun competenties te verbeteren doorheen 6 thematische krachtlijnen voor concrete acties : informatie en oriëntering, onderwijs en jongerenactiviteiten, opvoeding en informele opleiding, opleiding, bedrijfsstages en tewerkstelling. In deze context bestuurt **de Raad** een werkgroep rond de kwestie van bedrijfsstages en -opleidingen. In maart 2016 heeft deze een strategische oriëntatienota opgesteld met aanbevelingen die ten uitvoer moeten worden gelegd om de hoeveelheid en de kwaliteit van de bedrijfsstages en -opleidingen voor werkzoekenden te vergroten. Hij zal zijn werkzaamheden in 2016 afronden.

3.2.1.3 De versterking van het gekruist beleid Tewerkstelling-Opleiding

Op bladzijde 17, 3de streepje, stelt **de Raad** voor om erop te wijzen dat het Gewest zich heeft voorzien van instrumenten om synergiën te versterken : het uitgebreid BESOC en de functie van « sectorale facilitator » binnen de Raad.

3.2.1.4 Een onderwijspact voor Brussel

Op bladzijde 17, 5de streepje, benadrukt **de Raad** positief de inspanning die de Regering heeft geleverd om doorheen de uitvoering van het Brussels Onderwijsprogramma de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Het opzet om een coherent en efficiënt beleid te voeren door het investeringsproject in de technische en beroepsscholen te koppelen aan het beleid dat de Regering op het vlak van economie en tewerkstelling voert, wordt door de sociale partners gedeeld, met name doorheen de versterking van de technologische en industriële uitrustingen in de instellingen, door de voorrang te geven aan een coherente concentratie van deze uitrustingen in de Referentiecentra (toekomstige competentiepolen Opleiding-Tewerkstelling) en de CST (Centra voor Spitstechnologie).

3.2.1.5 Rationalisering van de economische steuninstrumenten

De Regering is begonnen met de rationalisering van de instanties die werkzaam zijn op het vlak van diensten en steun aan de ondernemingen. Alle actoren die werkzaam zijn op het vlak van steun aan de ondernemingen, zijn samengebracht in het « UNO »-gebouw, wat zoals de Regering dit op bladzijde 20 benadrukt « *zorgt voor meer synergie tussen die instellingen en de gebruikers één enkele*

toegang voor tal van diensten en ondersteuning biedt ». **De Raad** neemt er akte van dat het gedeelte « onderzoek & ontwikkeling & innovatie » van het Hervormingsprogramma aangeeft dat de rationalisering in de komende jaren tot de fusie van Impulse, Atrium en Brussels Invest en Export zal moeten leiden.

3.2.2 Mobiliteit

3.2.2.1 De grote investeringen

Op bladzijde 18, 4de streepje, is in de andere doelstellingen dan deze van de Strategie 2025 het volgende voorzien: « *grote investeringen: een inspanning om op het grondgebied grote investeringen te blijven doen die nodig zijn voor de ontwikkeling ervan en die belangrijke hefboomen zijn voor de economie van het Gewest en zijn rol van economische motor van het land (ruimtelijke ordening en mobiliteit)* ».

Ten aanzien van de recentste actualiteit betreffende de tunnels in Brussel, wil **de Raad** de aandacht vestigen op het belang van investeringen in mobiliteit. Hij vraagt dat de toekomstige investeringen duidelijk zouden worden vastgesteld en zouden passen in een globale visie op mobiliteit. Hij herinnert aan zijn recent initiatiefadvies over het thema van mobiliteit en vervoerinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest².

3.2.2.2 Smartcity

Op bladzijde 29 merkt **de Raad** het volgende op: « *tot slot zullen de zogenaamde intelligente systemen (ITS) en de invoering van het platform Smartcity ervoor zorgen dat de congestie op structurele wijze wordt verminderd* ». Hij vraagt om dit punt verder te ontwikkelen, des te meer daar het al in het NHP 2015 terug te vinden was, door de manier waarop deze beide instrumenten het zullen toelaten om de congestie te verminderen uitvoerig te beschrijven.

3.2.2.3 Irisplan 2

Wat de planning op het vlak van mobiliteit betreft, geeft **de Raad** op bladzijde 28 aan dat het Irisplan 2 van 9 september 2010 dateert. Hij zou de resultaten willen kennen ten overstaan van de vermindering van de hoeveelheid verkeer met 20 % tegen 2018 ten opzichte van 2001. Hij vraagt zich af of het nuttig is om dit Plan te vermelden dat van 2010 dateert. Hij raadt aan om zich meer toe te spitsen op de verwezenlijkingen en resultaten die sindsdien werden behaald. Bovendien vraagt hij zich af of het Irisplan 2 niet zou moeten worden bijgewerkt.

Omdat hij vaststelt dat één van de nagestreefde doelstellingen bestaat in « *de controle en rationalisering van het gebruik van de auto, de ontwikkeling van het openbaar vervoer en de aanpassing van de stedelijke ontwikkeling aan voetgangers, fietsers en openbaar vervoer* », herhaalt **de Raad** dat hij vindt dat de verschillende individuele en collectieve vervoerswijzen oplossingen moeten zijn die elkaar aanvullen.

---

² A-2016-008-ESR

Anderzijds meent **de Raad** dat men dient te voorzien om alternatieve oplossingen voor het individueel voertuig in te stellen en te ontwikkelen, gelijklopend met de maatregelen die ertoe strekken om het gebruik ervan te beperken. Meer in het bijzonder kan de 'modal shift' die in het kader van een duurzame mobiliteit wordt beoogd, enkel worden verwezenlijkt nadat de alternatieven in termen van infrastructuur en begeleidingsmaatregelen effectief ten uitvoer zijn gelegd en niet alleen maar zijn gepland³.

3.2.2.4 De MIVB

Tot slot staat **de Raad** positief tegenover de op bladzijde 28 beschreven inspanningen die het Gewest op het vlak van financiering voor de investeringen van de MIVB heeft geleverd (5,2 miljard voor het meerjareninvesteringsplan 2016/2025).

Niettemin zal de MIVB in haar hoedanigheid van gewestelijke openbare vervoersoperator niet als enige de gewestelijke uitdagingen op het vlak van mobiliteit kunnen beantwoorden. Bijgevolg dringt **de Raad** erop aan dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij de bijwerking van het meerjareninvesteringsplan van de NMBS in aanmerking zou worden genomen.

3.2.2.5 Andere prioriteiten

Ook andere prioriteiten krijgen de volledige aandacht van de sociale partners: het Gewestelijk Expresnet, het Parkeeragentschap, de gedeelde mobiliteit, ... In dat opzicht herinnert **de Raad** eraan dat hij een initiatiefadvies⁴ inzake mobiliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft uitgebracht.

3.2.3 Onderzoek en innovatie

3.2.3.1 GIP 2015-2020

Op bladzijde 18, 7de streepje, verbaast **de Raad** zich over een nieuw Gewestelijk Innovatieplan 2015-2020, terwijl er is voorzien dat dit pas in 2016 zal worden opgesteld en aangenomen.

3.2.3.2 Onderwijscheques

De Raad zou graag hebben dat er een punt betreffende de onderwijscheques wordt uitgewerkt, dat op bladzijde 21 wordt vermeld. Hij heeft vragen bij de praktische modaliteiten en de mogelijkheden voor scholen en verenigingen.

---

³ A-2016-008-ESR, blz. 3.

⁴ A-2014-018-ESR

3.2.4 Sociale cohesie

3.2.4.1 Promotie van diversiteit

Op bladzijde 34 is **de Raad**, die in het kader van de Strategie 2025 vijf maatregelen bestuurt, uiteraard bijzonder aandachtig voor doelstelling 8 van pijler 2 met betrekking tot de promotie van duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling. Hij wijst nogmaals op het belang van overlegde acties ten gunste van de bestrijding van discriminatie, de promotie van diversiteit en de verzoening van werk en privéleven.

3.2.4.2 Huisvesting

Op bladzijde 36 vraagt **de Raad** om in verband met de toegang tot huisvesting en de strijd tegen dakloosheid de aspecten met betrekking tot de hervorming van de regionalisering van de huurovereenkomst voor bewoning toe te voegen.

3.2.5 Leefmilieu

3.2.5.1 De lage-emissiezones

In verband met de lage-emissiezones die op bladzijde 27 worden vermeld, herinnert **de Raad**⁵ eraan dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het specifiek kenmerk vertoont van een gemengd sociaaleconomisch weefsel, in zoverre talrijke economische actoren in woonzones zijn geïntegreerd. Elke permanente restrictieve maatregel die op woonzones wordt toegepast, kan bijgevolg ook de werking van de economische actoren beïnvloeden. Hij vindt het bijgevolg onontbeerlijk om de sociaaleconomische impact te analyseren, alvorens er in dit verband enige beslissing wordt genomen.

Anderzijds dringt **de Raad** er op aan dat het begrip « lage emissie » op nauwkeurige en strikte wijze zou worden gedefinieerd om elke willekeur in dit verband te voorkomen. Gelet op de mogelijke sociaaleconomische impact vraagt hij bovendien dat deze definitie zou worden uitgewerkt op basis van een overleg met de sociale gesprekspartners in het kader van de Economische en Sociale Raad. Tevens stelt hij voor om het advies van de Economische en Sociale Raad te vragen alvorens een eventuele lage-emissiezone wordt vastgesteld.

De Raad benadrukt nu al dat het van belang is om bij de vaststelling van de maatregelen die in de eventuele lage emissiezones van kracht zullen worden, het proportionaliteitsbeginsel na te leven.

Anderzijds herinnert hij aan het aanzienlijke aandeel van de emissies van verontreinigende stoffen bij de verwarming van gebouwen.

3.2.5.2 Parkeren buiten de openbare weg

Hoewel hij op bladzijde 28 de doelstelling van een verlaging van de autodruk deelt, met name aan de hand van een regulering van het parkeerbeleid op het gewestelijk niveau, dringt hij erop aan dat de Regering erop zou toezien dat de bereikbaarheid van het Gewest voor burgers en ondernemingen wordt verzekerd en gewaarborgd.

---

⁵ A-2012-008-ESR

In dat opzicht benadrukt **de Raad** dat de bereikbaarheid ook aan de hand van een efficiënter openbaar vervoerstelsel moet worden verzekerd. Bijgevolg meent hij dat de benadering die erin bestaat om de zones in functie van hun bereikbaarheid met het openbaar vervoer te differentiëren relevant is, omdat deze het toelaat om rekening te houden met de kwaliteit van de verbindingen van de ondernemingen met het openbaar vervoer. Bovendien benadrukt hij dat men de bereikbaarheid buiten de uitbatingsuren van het openbaar vervoer in aanmerking moet nemen, om zo rekening te houden met de sectoren die 24u./24 of enkel 's nachts werkzaam zijn en die bijgevolg hun werknemers er maar moeilijk kunnen toe aanzetten om zich met het openbaar vervoer te verplaatsen. Tot slot meent hij dat een betere bereikbaarheid ook afhangt van een vastberaden aansporing tot een rationeler gebruik van het individueel vervoer.

De Raad dringt erop aan dat een intergouvernementele samenhang voor wat de benadering van het parkeerbeleid en in ruimere zin van de mobiliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, onontbeerlijk is.

Tot slot vraagt **de Raad** om, ten aanzien van de mogelijke impact op de sociaaleconomische aantrekkingskracht van het Gewest, de sociaaleconomische gevolgen te evalueren.

3.2.6 Fiscale hervorming

In verband met de fiscale hervorming herinnert **de Raad** aan de strategische oriëntaties die hij op 25 november 2015⁶ had goedgekeurd met betrekking tot de door de Regering voorgestelde oriëntaties en tot de eerste maatregelen die in het kader van de Brusselse fiscale hervorming werden aangenomen, en wil hij twee specifieke punten benadrukken.

3.2.6.1 Hervorming van de onroerende voorheffing

Hoewel **de Raad** zich aansluit bij de doelstelling van de Regering om het Gewest aantrekkelijker te maken voor werknemers die in Brussel zijn gedomicilieerd, door een verschuiving van de belasting op werk naar de belasting op grond door te voeren, benadrukt hij niettemin dat de berekeningswijze van de onroerende voorheffing onbillijk is en dat deze de wettigheid van dit mechanisme voor het innen van de belasting in gevaar brengt. Hij staat positief tegenover het feit dat de Regering de onroerende voorheffing wil hervormen, maar zou graag hebben dat ze verduidelijkt binnen welke termijn en vooral hoe ze van plan is om dit mechanisme te herzien. In dat opzicht wijst hij erop dat de uitvoering van deze hervorming zich niet zou mogen vertalen in een kadastrale perequatie, maar wel in een progressieve coherentie van de kadastrale inkomens uit gebouwen die zich in het Gewest bevinden, die zo dicht mogelijk bij de realiteit van de wijken aanleunt.

3.2.6.2 Afschaffing van de woonbonus

De Raad stelt vast dat de Regering de afschaffing van de woonbonus niet in haar Hervormingsprogramma opneemt, terwijl deze maatregel wel degelijk terug te vinden was in de reeks fiscale maatregelen die in 2015 als tegenhanger voor de verhoging van de aftrek van de registratierechten voor eerste kopers werden voorgesteld. Hij staat positief tegenover de verhoging

---

⁶ A-2015-069-ESR

van de aftrek, maar heeft vragen bij de financiering van de maatregel. Hij herinnert aan de ongerustheid die hij had uitgedrukt omtrent de afschaffing van de mechanismen van fiscale aftrekbaarheid voor hypothecaire leningen in termen van negatieve impact op de sector van het bouwwezen (discriminatie ten nadele van nieuwbouw, sociale dumping en niet-aangegeven arbeid) en van onevenwicht tussen het aanbod en de vraag op de Brusselse vastgoedmarkt, die tot een stijging van de prijzen op de verkoopmarkt, evenals tot een stijging van de huurprijzen zouden kunnen leiden.

*
*   *